

[„CE BINE SE AȘEZASE FIRMA...”]
2264 – de Mihai Eminescu

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Ce bine se așezase firma Zevzecopulos și Pehlivanidis pe aristocratizare! Luase aere de duci, de conți, de baroni. Chelnerii din Viena nu mai știau ce titluri pompoase să le dea văzându-i încărcăți cu fel de fel obiecte de tinichegerie.

Când, înainte vreme, vrun biet boier bătrân se 'nvrednicise și el, din sărăcia și din nevoile lui, să vază față împărătească și i se atârna cu voie, fără voie vro decorație, patriotul de proaspătă memorie striga numaidecât „a vundut-o țerișoara”, ca și când de țărișoara lui era vorba, el care n-avea țara nici de-o palmă de loc sub soare.

Daca le-ai spune-o azi aceasta se supără precum, dacă 'i spui chelului vro poveste despre de ponosul chelbei, îți găsești beleaua cu el.

Ba ce sănătoși și întregi erau strămoșii! După dreptul nostru vechi „om vrednic de răs, om de ocară” nu putea fi nici popă, nici ostaș, nici funcționar. Suntem siguri de ex. că după legile noastre vechi nu s-ar fi găsit episcop care să popească mutrele de maimuțe și de caricaturi ale faimoșilor noștri patrioți actuali; nici domn care să-i învrednicească cu vro slujbă.

De-a mirarea lucru este în adevăr cum s-a putut ca asemenea stârpituri, fizic imposibile, intelectual stupide, moralicește putrede, să ajungă a stăpâni în țara românească. Cu toate acestea cazul nu este unic în istoric. Precum au fost împărați cari au murit de phtheiriasis (boala pediculară) tot așa mari formațiuni istorice pier prin paraziți. Astfel vedem că în împărăția uriașă, clădită într-o scurtă viață de om, albanezului Alexandru cel Mare i se substituie grecii, și-o duc în continuă mizerie, până ce le pune capăt spada romană. În împărăția răsăritului ridicată de romani se substituie grecii și împărăția cade prin săcătuire morală și intelectuală. În împărăția turcească chiar pătrund fanarioții în regiunile determinante ale statului și-l aduc la deplina risipă.

Rasele îmbătrânite au venin cadaveric în ele, sunt corozive, descompuitoare. Ele nu cred în nimic, și credința e ceva care zidește; ele n-au nimic sfânt și numai lucruri sfinte creează idealuri și 'mboldesc pe oameni să se-ncumete a lupta pentru ele. La rasele vechi câștigul de bani și plăcerile materiale sunt singura țintă. Dar patrie, dar naționalitate, dar religie, dar binele public sunt cel mult pretexte ce se invoacă pentru a amăgi mulțimea. Ele sunt minciuni oficiale, nimic mai mult. De aceea-i vom și vedea pe fanarioții noștri luând de zece ori pe zi patria în gură, pentru a o vinde de zece ori.

Părerea cronicarului Ion Neculce că toate relele țării acesteia de la greci se trag e adevărată azi pentru copiii acelor oameni, precum era adevărată în vremea cronicarului. Basarabia de la Hotin pân-la mare a vândut-o un grec pentru bani; Bucovina a vândut-o un grec, dragomanul Moldovei, împreună cu capul Domnului ei; dinastia Țării Românești au fost răsturnată de greci; averea bisericii a fost escamotată timp de sute de ani de greci, în fine demagogia cea mai rea e introdusă în țară de-un grec, C.A. Rosetti. E peste puțință a deschide o filă a istoriei noastre fără a găsi la orice mârșăvie, la orice trădare de țară, la orice dezbinare pe greci.

Fatala dezbinare între Matei Basarab și Vasile Lupul, care, dacă n-ar fi existat, țările noastre ar fi azi la înălțimea Franței sau a Germaniei, acea dezbinare se datorește grecilor. A se mai îndoii cineva de acest adevăr elementar al istoriei noastre trecute și actuale ar fi absurd. Evidența nu are nevoie de dovezi.

Ce sunt acești oameni? Cum au fost cu puțință să se 'ncuibe în poporul nostru?

În adevăr există un caz în statele Africeii de nord care seamănă mult cu al nostru. În Tunis bunăoară s-a interpus între bei, arab de origine, și poporul, asemenea arab, o

pătură de sirieni, jidani și greci trecuți la mohamedanism, care exploatează poporul fără de milă. Identitatea credinței religioase i-a făcut pe bieții oameni a nu vedea că ei sunt în realitate stăpâniți de străini. Acești străini se cheamă mameluci. Veniți în Tunis în calitate de sclavi, ei s-au emancipat cu vremea și formează clasa dominantă. Tot astfel vedem în secolul al XVII-lea pe acești oameni venind în țările noastre în calitate de slugi, fie boierești, fie domnești, și întrepunându-se mai târziu, prin calitățile lor rele, prin lingușire, slugărnicie, prin minciună și calomnie, între clasele stăpânitoare și cele stăpânite, furând și pe unele și pe altele, substituindu-se apoi, în timpul fanarioților, adevăraților fii ai țării.

Fără îndoială au existat naturi mai tinere și mai fericite cari s-au asimilat pe deplin solului și rasei, au contractat acel caracter franc, leal, bărbătesc care distingea vechea și viteaza noastră boierime, dar suntem înclinați a crede că aceștia nu erau adevărați greci, ci albaneji sau alt soi de oameni. Astfel Ghiculeștii sunt albaneji, Vasile Lupu, deși zicea „cine pre greci cheamă pre mine cheamă”, era asemenea albanez; c-un cuvânt oameni din rase mai tinere.

Îndealtmintrelea decadența morală și fizică a raselor bătrâne, fie de animale, fie de oameni, e un punct dovedit de știință. Bătrânețea unei rase datează de la punctul culminant al înălțării ei. După imperiu romanii încep a cădea și merg căzând; după epoca lui Pericle – grecii. Culmea odată ajunsă, ea nu se va ajunge încă o dată ; decadența și moartea e soarta tuturor creaturelor naturii. De-aceea se zice „Fericite popoarele cari n-au istorie”. Dar răul cel mare este că urmașii acestor popoare înveninează dezvoltarea altor națiuni. Cât venin nu varsă evreii în Germania, în Austria, în Ungaria; cum întărâtă ei o clasă contra celeilalte, un popor contra celuilalt? Cât venin, câtă ură n-a băgat între clasele poporului nostru un singur grec, d. C.A. Rosetti? Tot astfel [î]i descrie Matei Basarab și Radu Vodă (Leon) la noi. Unde

aflau relații străvechi, bazate pe absoluta bună credință reciprocă, își băgau coada de capră ca dracu. Relațiile între Domn și boieri, între boieri și popor, totul se 'nvenina din momentul în care ei s-amestecau în ele, ca virusul.

Dar, ni s-a făcut de mult observația, ne putem lipsi de concursul acestor oameni, de ceea ce numește „Românul” puterile vii ale națiunii?

Nu numai că ne putem lipsi, dar acest concurs este absolut stricăcios.

Ei sunt incapabili de muncă fizică și intelectuală, deci incapabili de-a produce valori adevărate. Aci în țară [î] i vedem împlând după slujbe, după mijlociri, după antreprize, spre a le da în subantrepriză adevăratului producător, c-un cuvânt samsarlâcul în mare și în mic, chiar și cel de fete, în vremea rușilor a fost treaba multora din acești patrioți.

Nici discuție nu e cu puțință cu ei.

Interesul lor în discuție nu este a compara în liniște argumentul propriu cu acela al adversarului. Nu! El vrea să s-arate mai cu cap, asta-i totul. De acolo mii de sofisme, întortocheri, răsuciri de cuvinte. Chiar adevărul este un obiect de speculă, un pretext pentru a-și pune în evidență mutra, și cu toate acestea are ceva „sfânt și generos” în el. De-aceea în ochii lor nu e cuminte cel capabil a spune sau a pricepe un adevăr, ci cel „pișicher”, cel ipocrit, cel fals.

Incapabili de muncă fizică, deci leneși, incapabili de adevăr, deci pân-în măduva oaselor vicleni și mincinoși, își poate închipui cineva în ce stare trebuie să ajungă o țară stăpânită de ei. O stare nemaipomenită, unică în Europa toată, esceptând poate părți din Turcia. Poporul de la sate n-are literalmente ce mânca. Într-un sat de 500 de suflete nu se află o oca de lapte. Miile de populațiune orășenească ți-e de mirare de unde trăiesc. Dar mortalitatea acestor din urmă și este înspăimântătoare. În acelaș timp, străini trăiți sub alte

regimuri mai [puțin] omenoase și imigrați de sub ele se 'nmulțesc și sunt în punctul de-a intra în dominațiunea reală a țării.

D.A.V. Millo, în cartea sa Țăranul, arată prin ce manopere diabolice, financiare și administrative, țăranul nostru a fost adus la sapă de lemn. Statul [î]i ia, [î]i tot ia sub mii de forme mult mai mult decât este ori poate fi în stare se producă, astfel încât un țăran cu doi boi sau un pălmaș, muncind 12 – 14 ore pe zi, o duce cu toate astea din deficit în deficit. Sistematic s-au introdus corupția demagogică și în vetrele lor, liniștite odinioară. Azi și ei se despart în partizi, și între ei sunt gonitori de funcții, toată boala socială, mărginită odată la grecoteii din orașe, s-au infiltrat azi și în țăran. Epureanu, ca să afle izvorul acestei corupții, pusese pe un funcționar să culeagă toate legile și regulamentele impuse comunelor noastre rurale, a căror locuitori, bineînțeles, nu știu scrie și citi. Ei bine, volumul de maculatură legislativă formează câteva mii de pagine. Astfel nimic fix, nimic sigur, nimic determinat. Fără legi, fără regulamente, cu obiceiul pământului, cu acel jus olachale necodificat niciodată au dus-o poporul nostru sute de ani și era un popor sănătos, cu bucurie de muncă, deștept, generos.

Azi, cu progresul și civilizația a d-lor Pherekydis, Caligari, Carada, Giani, C.A. Rosetti, este poporul cel mai exploatat, cel mai nedreptățit, cel mai nefericit din Europa.

Și să nu se uite că toate istoriile astea netrebnice costă bani, costă sute de milioane. Cu sute de milioane hrănim paraziții cari istovesc și usucă toate puterile de viață acestui popor, cu sute de milioane se plătește mizeria și înstrăinarea pe zi ce merge a țării.

Dar ce le pasă lor? Ce le pasă acestor venetici cum merge țara dacă specula merge bine!

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro